

SAMENWERKEN VOOR

Martijn Buijsse: "Grasland is onmisbaar voor de organische stof in de bodem."

"Werken aan duurzaamheid doe je samen. Je kunt in veel dingen voorop willen lopen maar omdat duurzaamheid een bedrijf over de volle breedte raakt, heb je elkaar nodig. Dat vraagt andere kwaliteiten van een bedrijfsadviseur. Wissel eens van bedrijfsadviseur, dat levert nieuwe inzichten op."

Dat zegt Hedwig Boerrigter, directeur van Stichting Veldleeuwerik. De stichting is een kennisplatform van gangbare akkerbouwers en bedrijven die samenwerken aan klimaatneutrale voedselproductie op een vruchtbare bodem.

"Vroeger was circulair werken vanzelfsprekend op de gemengde bedrijven. Nu alle sectoren gespecialiseerd zijn, heeft de veehouderij een belangrijke rol in het verduurzamen en circulair maken van de akkerbouw. Mest speelt hierbij een belangrijke rol vanwege de levering van de noodzakelijke organische stof voor de bodem. Akkerbouwers kunnen deze mest goed gebruiken. Maatwerk betreffende de mest en begrip en vertrouwen tussen akkerbouwers en veehouders zijn hierbij belangrijk", zegt Hedwig Boerrigter. Stichting Veldleeuwerik zoekt met haar partners naar manieren van verduurzaming. Samenwerking is hierin een sleutelwoord.

Ketensamenwerking

"Veldleeuwerik is een erkend en uniek kennisplatform van gepassi-

UITROLLEN OVER NEDERLAND

Het project Bodem Voordeel Flevoland heeft als doel koppels van samenwerkende akkerbouwers en veehouders te faciliteren en te inspireren in het benutten van kansen, zowel individueel als in samenwerkingsverband om hun bedrijf toekomstproof te maken. Een gezonde bodem is onmisbaar voor alle agrarische sectoren en een duurzame samenleving. Om de bodemvruchtbaarheid te verbeteren is de veehouderij voor de organische stof uit mest en gras onmisbaar. Dat geldt natuurlijk ook voor andere delen in Nederland. Bodem Voordeel Flevoland kan uitgerold worden naar andere provincies.

Stichting Veldleeuwerik en provincie Flevoland gingen drie jaar geleden aan de slag en zo ontstond het project Bodemvoordeel Flevoland waarbij Aeres Hogeschool, LTO Noord, CLM en Countus aansloten. Het project wordt ondersteund met subsidie vanuit Provincie Flevoland.

Wilt u meer weten over het project? Neem dan contact op met Martijn Buijsse 06 - 55239155

Project Bodem Voordeel Flevoland

OPLOSSING

VERDUURZAMING

oneerde professionals: bedrijven van toeleveranciers, akkerbouwers en voedselverwerkende bedrijven. Zij zetten zich samen in voor het verduurzamen van de voedselproductie”, legt Hedwig Boerrigter uit. Veldleeuwrik is inmiddels uitgerold over heel Nederland. Bijna 400 telers, met ongeveer 9 procent van het Nederlandse akkerbouwareaal, en meer dan 50 partners werken samen. De akkerbouwers zijn actief in 39 regionale groepen waarin zij met elkaar kennis ontwikkelen en delen. Geaccrediteerde adviseurs begeleiden de telers bij het maken van de jaarlijkse duurzaamheidsplannen. Boerrigter: “De ketensamenwerking levert niet direct financiële meerwaarde op maar wel bredere en diepere kennisopbouw. Dit versnelt het innovatieproces. De samenwerking vereist een grote mate van vertrouwdeheid, ook voor dingen die niet lukken.”

Een van de projecten die uit dit platform is ontstaan is Bodem Voordeel Flevoland.

Samenwerking voor een betere bodem

In het project Bodem Voordeel Flevoland optimaliseren zes koppels akkerbouwers en veehouders hun samenwerking met als doel de bodemkwaliteit te verbeteren. Als projectleider is Martijn Buijsse, zoon van een Zeeuwse akkerbouwer en kalverhouder en zelfstandig ondernemer gespecialiseerd in duurzaam ondernemen in de Agrifood industrie, aangesteld. “Samenwerking is noodzakelijk omdat de bodemstructuur en bodemgezondheid op veel plekken achteruit gaat. Er is meer organische mest gewenst en de melkveehouderij heeft meer grond nodig. Dit biedt kansen voor samenwerking van akkerbouwers en veehouders”, zegt Martijn Buijsse (36). Boeren zien volgens hem dat samenwerking voordelen biedt. “Door samen te werken binnen dit project verbinden en inspireren we reeds samenwerkende koppels om een stapje verder te gaan.” Het project is opgestart in 2017; drie jaar lang kunnen de koppels met ondersteuning van de partners verdere stappen zetten. Bijvoorbeeld door het bouwplan te optimaliseren of nutriëntenkringloop verder te versterken.

Waar kijken we naar?

De zes koppels kunnen aan de slag op drie vlakken. Economisch: wat is de bedrijfseconomische meerwaarde van samenwerking voor veehouder en akkerbouwer? Teelttechnisch waardoor de bodemgezondheid van alle betrokken gronden verbetert als gevolg van de samenwerking. En het sociale vlak: door vertrouwen, verdeling van meerwaarde en risico's, kennisvermeerdering groeit het sociaal kapitaal van de samenwerkende partners.

Martijn: “Elk koppel kijkt op welk gebied ze samen willen werken. We helpen met het duidelijk in beeld krijgen hoe ze samen willen werken. Dat kan variëren van bouwplanoptimalisatie tot betere benutting van het machinepark tot zelfs het samengaan van twee bedrijven. De twee ondernemers bepalen samen hun nulpunt en waar ze naar toe willen.” De diverse partners begeleiden de processen en gaan dieper in op de vragen. “Het begint met bewustwording; duidelijk omschrijven wat je wilt bereiken”, zegt Martijn Buijsse. De eerste reacties zijn positief; ze leren elkaars problemen kennen, de werkwijze en bedrijfsvoering en wat de impact is van kleine zaken op de ander.”

Samen kan het duurzamer, daarvan is Martijn Buijsse overtuigd. “Akkerbouwers hebben veel kennis van teelten en zijn met bodemvruchtbaarheid bezig. Veehouders minder; zij verbouwen voornamelijk gras en mais.” Door hun bouwplan samen te voegen ontdekken zij nieuwe mogelijkheden waardoor lokale kringlopen ontstaan. “Ik ben ervan overtuigd dat Bodem Voordeel Flevoland een beter beeld geeft van de economische voordelen van samenwerking”, aldus Martijn Buijsse. De samenwerking van een akkerbouwer met een veehouder levert belangrijke bouwstenen voor de toekomst bijvoorbeeld voor sluiting van de mineralenkringloop maar ook voor het sociale aspect.

Geaccrediteerde bedrijfsadviseur

Het samenwerken met collega's vraagt andere vaardigheden van de boer maar ook van de bedrijfsadviseur. “Naast vaktechnische of teelttechnische kennis worden de ►

sociale kwaliteiten steeds belangrijker. Een bedrijfsadviseur moet complexe vraagstukken, over meerdere bedrijven en meerdere thema's, kunnen beoordelen en ermee kunnen werken. Dat vraagt meer kennis dan enkel kennis van een gespecialiseerd vakgebied", licht Martijn toe.

De adviseur binnen het Bodem Voordeel Flevoland project moet kennis hebben van het nut en de kansen van samenwerkingsverbanden. "We werken aan het accrediteren van adviseurs. Een geaccrediteerde adviseur heeft een echte verdieping gemaakt en kan een bedrijf scannen. Samen met andere bedrijfsadviseurs kan hij of zij op geïntegreerde wijze bedrijven verbeteren", zegt Martijn. Als voorbeeld noemt hij het optimaliseren van een gezamenlijk bouwplan bij samenwerkende ondernemers. Het gaat er dan om dat je als adviseur de taal spreekt van zowel de akkerbouw als de veehouderij om daar het optimale resultaat uit te halen. "De bedrijfsadviseur ontdekt dan dat je als enkele

bedrijfsadviseur niet alle kennis hebt en die bij anderen moet halen. Dus kennis ophalen en verdieping maken", vat Martijn Buijsse samen.

De laatste decennia zijn bedrijfsadviseurs steeds verder gespecialiseerd. "Dat heeft zeker economische waarde gehad. We kunnen niet verwachten dat een ondernemer kennis heeft op alle vakgebieden. Daar moeten de adviseurs scherp op zijn en voordeel proberen te halen." Buijsse voorziet werkvormen bij de boer met meerdere adviseurs die van alle kanten input leveren op complexe vraagstukken.

De bodem is een gemeenschappelijke deler. Voor een veehouder die granen van de boer om de hoek haalt, is het interessant om te weten welk ras tarwe het is, met welke gewasbescherming, hoe die het beste bewaard kan worden etcetera. Die kennisoverdracht geeft nieuwe dimensies aan het ondernemen. ■

DE ROL VAN DE BEDRIJFSADVISEUR

Jaap Gielen, adviseur melkveehouderij bij Countus accountants en adviseurs, is een van de bedrijfsadviseurs die boerenkoppels adviseert in het project Bodem Voordeel Flevoland.

„De samenwerking tussen akkerbouwers en veehouders is niet nieuw. In het kader van een circulaire landbouw is voor een effectieve voedselproductie samenwerking

tussen plantaardige en dierlijke sectoren essentieel", zegt Jaap (53). „Op ad hoc basis werkten enkele koppels al samen door bijvoorbeeld grond te ruilen. Met Bodem Voordeel Flevoland willen we die samenwerking intensiveren met als doel de bodemvruchtbaarheid verbeteren.”

In het eerste gesprek met een samenwerkingskoppel kijkt Jaap wat er boven tafel komt. „Daar bespreken we de achtergronden van zowel de akkerbouwer als de veehouder. Wat voor de een logisch is, heeft de ander geen weet van", licht Jaap toe. Tijdens het eerste gesprek vindt bewustwording van elkaars materie en wetmatigheden plaats. Het is voor beide partijen een aftasting of samenwerken past; 'kan het überhaupt? Past het sociaal?'. De tweede stap is het bekijken van het economisch voordeel.

„Daarbij praten we over de voordelen op zowel korte als lange termijn", zegt Jaap die zich als procesbegeleider opstelt in dit proces. Met zijn achtergrond als zoon van een akkerbouwer en innovatiewerkzaamheden op Wageningen, schroomt hij niet om kennis bij andere erfbetreders te halen. De volgende stap is het op papier zetten van de afspraken, de werkafspraken zoals de verdeelsleutel van winst maar ook het moment van opzeggen.

Kwaliteiten bedrijfsadviseur

"Dit project is een groepsproces. Procesvaardigheden zoals luisteren, processturing, overzien van de situaties en aanvoelen wanneer je door moet gaan of de tijd nemen zijn hierbij onmisbaar", zegt Jaap Gielen. Hij is gecertificeerd als ab, agrarisch bedrijfsadviseur, bij de VAB, de Vereniging van Agrarische Bedrijfsadviseurs wat hij jaarlijks moet onderhouden. „Voor de certificering ga je aan de slag met je ambities, je maakt een persoonlijk ambitie plan, spreekt met adviseurs uit volstrekt andere sectoren en leert over je sterke en zwakke punten", legt Jaap uit. Het vergroten van je gezichtsveld, vooruit denken en deelnemen aan een netwerk zijn volgens hem onmisbare zaken voor een bedrijfsadviseur. Zijn advies: "Sta open voor vernieuwing, lees erover, kijk wat het betekent voor de sector waarin je werkt, hoe kun je daarop anticiperen en denk vijf jaar vooruit."